

Затверджено
рішенням вченої ради факультету
Управління процесами перевезень
прот. № 1 від 30.08.2019 р

Рекомендовано
на засіданні кафедри Економіка та управління
виробничим і комерційним бізнесом
від 30.08.2019 р.

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ

ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПРОЕКТІВ

I семестр 2019-2020 навчального року

освітній рівень другий (магістр)

галузь знань 27 Транспорт

спеціальність 275.02 Транспортні технології

освітньо-наукова програма: - Організація перевезень і управління на транспорті (ОПУТ)

Час та аудиторія проведення занять: Згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

1. Команда викладачів:

Лектор: Шраменко Олена Вікторівна (кандидат економічних наук, доцент), Контакти: +38 (057) 730-10-96 e-mail: elena.v.shramenko@gmail.com
Години прийому та консультації: кожен четвер з 13.00-14.00
Розміщення кафедри: Місто Харків, майдан Фейербаха, 7, 3 корпус, 3 поверх, 303 аудиторія.
Веб сторінка курсу: http://do.kart.edu.ua/
Додаткові інформаційні матеріали: http://metod.kart.edu.ua

ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПРОЄКТІВ

I семестр 2019 курс силабус

11-ІІм-ОПУТ

Лекції: Четвер, 9:30 – 10:50 (5.09.19-06.12.19)

Аудиторія: 2.123

Практика: Четвер (кожен непарний тижень), 11:00 – 12:20 (5.09.19-06.12.19)

Аудиторія: 3.507

Команда викладачів:

Лектори: Шраменко Олена Вікторівна

Контакти: +38 (057) 730-10-96 e-mail: elena.v.shramenko@gmail.com

Веб-сторінки курсу:

Веб сторінка курсу: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://metod.kart.edu.ua>

Динамізм середовища функціонування вітчизняних підприємств обумовлює постійний пошук та реалізацію принципово нових підходів та засобів вирішення господарських проблем. Реалізація будь-якого комерційного проекту передбачає його техніко-економічне обґрунтування. Цей документ розглядають не лише як дійовий інструмент вибору найбільш ефективного проекту, а і як засіб залучення необхідного фінансування. Розробка техніко-економічного обґрунтування дає керівництву підприємства можливість визначити економічну доцільність здійснення проекту, з'ясувати цілі бізнесу та підтримувати його розвиток у визначеному напрямку, передбачити можливі результати різних стратегій. Тому розробка техніко-економічного обґрунтування є просто необхідною.

В сучасних умовах майбутнім магістрам-науковцям необхідно вміти мислити стратегічно та обґрунтовувати доцільність своїх рішень.

Головна мета дисципліни - формування у студентів навичок обґрунтування доцільності обраних проєктів, необхідних для прийняття оптимальних управлінських рішень.

В зв'язку з цим питання, що розкриваються в рамках даного курсу, є дуже актуальними.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

1. Здатність ініціювати, розробляти та обґрунтовувати доцільність реалізації індивідуально або у групі проектів з удосконалення виробничих процесів на транспорті.
2. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел за допомогою сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.
3. Здатність до проведення проектного аналізу щодо інноваційних і інвестиційних проектів.
4. Здатність визначати економічні показники та забезпечувати якість виконання робіт при розробці та реалізації комплексних дій та проектів

Чому ви маєте обрати цей курс?

Якщо вас цікавлять питання вибору найбільш ефективних інвестиційних проектів та прийняття обґрунтованих управлінських рішень - вам потрібно саме це!

Від здобувачів очікується: базове розуміння економіки, зокрема обізнаність в питаннях витрат, доходів та прибутку.

Курс поділено на дві змістовні частини. Першу половину змісту курсу присвячено концептуальним основам техніко-економічного обґрунтування проектів (включаючи розуміння сутності проекту, його життєвого циклу, організаційних структур проекту та його учасників; базові елементи проведення аналізу середовища проекту, складання виробничого плану та оцінки необхідних інвестиційних ресурсів). Друга змістова частина курсу охоплює методологічні основи економічної оцінки проекту з точки зору його реалізуємості (включаючи визначення та оцінку витрат проекту, критерії та показники його ефективності, методи аналізу і оцінки ризиків інвестиційних проектів).

Команда викладачів і ваші колеги будуть готові надати будь-яку допомогу за деякими з найбільш складних аспектів курсу по електронній пошті, на форумі і особисто - у робочий час.

Огляд курсу

Цей курс, який вивчається з вересня по грудень, дає студентам глибоке розуміння сутності проектів, вміння проводити оцінку їхньої реалізуємості на практиці, а також обирати найбільш привабливі з них для подальшого прийняття ефективних управлінських рішень.

Курс складається з однієї лекції на тиждень і одного практичного заняття раз у два тижні. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та груповими завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання в процесі обговорень в аудиторії та розробки індивідуального завдання.

Техніко-економічне обґрунтування проектів / схема курсу

Поміркуй	Лекції	Виконай
	Запрошені лектори	
	Довідковий матеріал	
	Презентації	
	Обговорення в аудиторії	
	Групові завдання	

	Індивідуальні консультації	
	Залік	

Практичні заняття курсу передбачають виконання групових проектів (групи від 3х до 5 осіб) та презентацію власних проектів в кінці курсу. Проект фіналізується короткою роботою. Виконання завдання супроводжується зануренням у суміжні дисципліни, що доповнюють теми, та формує у студента інформаційну та комунікативну компетентності.

Ресурси курсу

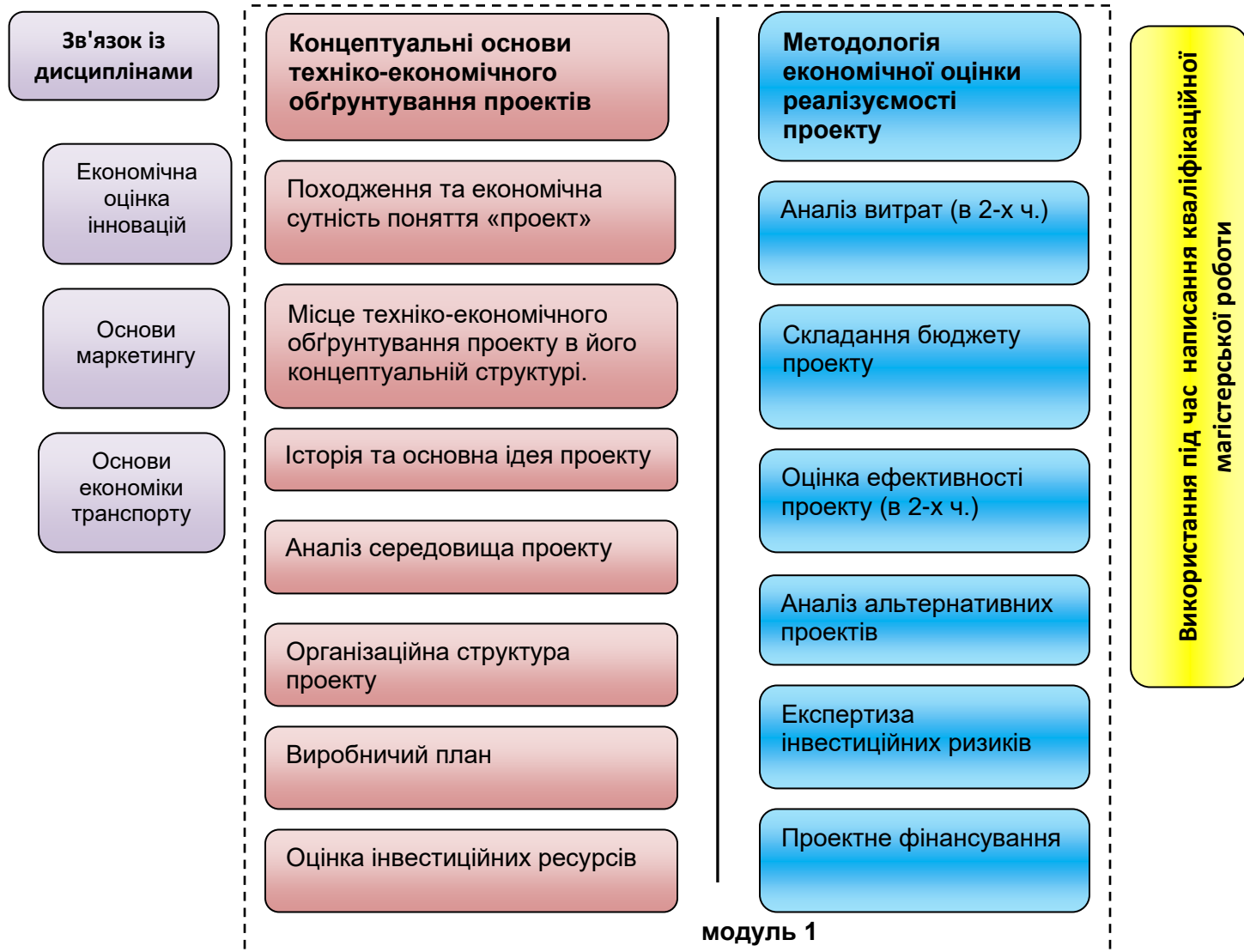
Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи навчальний план, лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу.

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції. Під час обговорення ми запропонуємо вам критично поміркувати над тим, які інвестиційні та інноваційні проекти є актуальними в сучасних умовах сьогодення, які фактори визначають можливість їхньої реалізації, а також як обрати найбільш ефективний проект. Ви повинні бути готовими до дискусій та мозкових штурмів – ми хочемо знати, що ви думаєте!

Приклади тем для обговорення доступні на слайдах відповідних презентацій. Ось деякі з них:

- 1) Особливості підходів щодо розподілу процесу реалізації проекту на складові елементи в різних країнах
- 2) Фактори, що характеризують зовнішнє оточення проектів в Україні в сучасних умовах.
- 3) Формальні та неформальні прийоми оцінки ефективності проектів.
- 4) Формування ставки дисконтування в країнах з різним рівнем розвитку економіки.
- 5) Причини виникнення протиріч при порівнянні проектів з різними обсягами грошових потоків.
- 6) Страхування ризиків за проектом.
- 7) Інноваційні механізми фінансування проектів.

Теми курсу

Лекції та практичні заняття

Список основних лекцій курсу наведений нижче. Пильнуйте за змінами у розкладі.

Тиж-день	Кільк. годин	Тема лекції	Кільк. годин	Тема практичних занять
1	2	Тема 1. Походження та економічна сутність поняття «проект». Визначення поняття «проект». Класифікація проектів. Учасники проекту.	2	Розробка ідеї проекту. SWOT-аналіз проекту.
2	2	Тема 2. Місце техніко-економічного обґрунтування проекту в його концептуальній структурі. Життєвий цикл проекту. Визначення та структура ТЕО.		
3	2	Тема 3. Історія та основна ідея проекту Джерела потенційних ідей. Методи пошуку ідей проекту. Оцінка замислу.	2	Аналіз конкурентного середовища проекту.
4	2	Тема 4. Аналіз середовища проекту Характеристика зовнішнього середовища проекту. Характеристика внутрішнього середовища проекту. Методи аналізу середовища проекту. Галузевий аналіз.		

5	2	Тема 5. Організаційна структура проекту. Організаційна структура і система взаємин учасників проекту. Організаційна структура і зміст проекту. Організаційна структура проекту і його зовнішнє оточення. Загальна послідовність розробки і створення організаційних структур управління проектами.	2	Визначення виробничих потужностей.
6	2	Тема 6. Виробничий план. Цілі та завдання виробничого плану. Структура виробничого плану. Виробничі потужності та їхній розвиток.		
7	2	Тема 7. Оцінка інвестиційних ресурсів Визначення ресурсів проекту та їх види. Рекомендації по оцінці часу, витрат і ресурсів. Джерела ресурсного забезпечення проекту та їх вибір. Оптимізація недостатньої кількості ресурсів.	2	Визначення потреби у ресурсах проекту.
Модульний контроль №1				
8	2	Тема 8. Аналіз витрат (Ч.1) Планування витрат.		
9	2	Тема 8. Аналіз витрат (Ч.2) Методи оцінки витрат. Аналіз беззбитковості проекту.	2	Визначення витрат проекту
10	2	Тема 9. Складання бюджету проекту Поняття та порядок складання проектного бюджету.		
11	2	Тема 10. Оцінка ефективності проекту. (Ч.1) Поняття та критерії ефективності інвестиційних рішень. Принципи оцінки інвестиційних проектів.	2	Оцінка ефективності інвестиційних проектів
12	2	Тема 10. Оцінка ефективності проекту. (Ч.2) Загальна схема оцінки ефективності проектів. Основні показники ефективності проектів.		
13	2	Тема 11. Аналіз альтернативних проектів. Критерії вибору альтернативного проекту. Порівняння проектів різної тривалості	2	Оцінка ефективності інвестиційних проектів
14	2	Тема 12. Експертиза інвестиційних ризиків Поняття ризику та невизначеності. Класифікація ризиків. Методи аналізу і оцінки ризиків інвестиційних проектів. Управління проектними ризиками.		
15	2	Тема 13. Проектне фінансування Джерела і організаційні форми фінансування проектів. Світова практика організації фінансування інвестицій. Організація проектного фінансування. Переваги і недоліки проектного фінансування.	1	Оцінка ризиків інвестиційного проекту.
Модульний контроль №2				
Залік з дисципліни				

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS Оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Завдання на самостійну роботу:

- Студентам пропонується обрати один з 10 варіантів для здійснення техніко-економічного обґрунтування проекту впродовж семестру. За вірне виконання завдання нараховується **30 балів до поточного модульного контролю**. За частково вірне виконання – від 15 до 25 балів. За невиконане завдання бали не нараховуються. Перебіг поточного виконання завдання та питання для обговорення надсилаються на e-mail викладача або перевіряються ним особисто.
- Студенти мають прорецензувати одну роботу іншого студента або групи впродовж семестру та висловити свої критичні зауваження.

Відвідування лекцій:

Бали за цю складову не нараховуються взагалі, якщо студент не відвідував більш 50% лекційних занять у модулі без поважних причин. **Максимальна сума становить 4 бали.**

Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання для себе та своїх однолітків та дати вам ще один спосіб перевірити свої погляди на питання щодо обґрунтування інвестиційних та інноваційних проектів. Участь буде оцінюватися на основі кількості та вірності ваших відповідей. Питання, хоча й заохочуються, однак не оцінюються в цьому блоці. Ми намагаємося надати всім студентам рівні та справедливі можливості для підвищення власної залученості. **Максимальна сума становить 10 балів.**

Практичні заняття:

Оцінюються ступенем участі у груповому обговоренні та виконанні спільного завдання (до 7 балів), ступенем виконання індивідуального завдання (до 8 балів) та стислою презентацією виконаного завдання (до 1 бал). **Максимальна сума становить 16 балів.**

Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (10 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 4 бали). **Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.**

Залік:

- Студент отримує залік за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає заліковий бал. Якщо студент не погоджується із запропонованими балами, він може підвищити їх на заліку, відповівши на питання викладача (див. додаток 1)

Команда викладачів:

Шраменко Олена Вікторівна (<http://kart.edu.ua/kafedra-euvkb-ua/kolectuv-kafedru-euvkb-ua/shramenko-ov-ua>) – лектор з техніко-економічного обґрунтування проектів в УкрДУЗТ. Отримала ступінь к.е.н. за спеціальністю 08.07.04 – «Економіка транспорту і зв'язку» у УкрДАЗТ у 2003 році. Напрямки наукової діяльності: Стратегічне партнерство та інтеграція підприємств в умовах глобалізації ринку.

Очікувані результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент оволодіє навичками розробки, організації та обґрунтування можливості реалізації проекту за актуальною темою дослідження у сфері транспортних технологій; збору вихідних даних для оцінки проекту та виконання їх аналізу шляхом використання сучасних інформаційних та комунікаційних засобів, інтерпретації результатів; знаходження компромісу між різними вимогами (вартості, термінів виконання) як при довгостроковому, так і при короткостроковому плануванні, прийняття оптимальних управлінських рішень.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:

<http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаток 1

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ З ДИСЦИПЛІНИ ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПРОЕКТІВ

- 1 Аналіз альтернативних проектів.
- 2 Аналіз беззбитковості проекту.
- 3 Аналіз економічної ефективності проектів.
- 4 Аналіз макросередовища проекту.
- 5 Аналіз конкурентного середовища проекту.
- 6 Аналіз проектів різної тривалості.
- 7 Визначення ресурсів проекту та їх види.
- 8 Джерела і організаційні форми фінансування проектів.
- 9 Джерела ресурсного забезпечення проекту та їх вибір.
- 10 Життєвий цикл проекту.
- 11 Загальна послідовність розробки і створення організаційних структур управління проектами.
- 12 Загальна схема оцінки ефективності проектів.
- 13 Календарне планування ресурсів кількох проектів.
- 14 Класифікація проектів.
- 15 Комерційний аналіз проекту.
- 16 Критерії вибору альтернативного проекту.
- 17 Методи аналізу й оцінки ризиків інвестиційних проектів
- 18 Методи оцінки витрат.
- 19 Методи пошуку та реалізації ідеї проекту.
- 20 Методологічні основи структуризації проекту.
- 21 Оптимізація недостатньої кількості ресурсів.
- 22 Організація проектного фінансування.
- 23 Основні ознаки проекту.
- 24 Основні показники ефективності проектів.
- 25 Оцінка ефективності проектів при специфічних умовах їх реалізації.
- 26 Оцінка життєздатності і можливості фінансової реалізації проекту.
- 27 Переваги і недоліки проектного фінансування.
- 28 Підбір та оцінка персоналу проекту.
- 29 Планування витрат за проектом.
- 30 Поняття проекту.
- 31 Поняття ризику та невизначеності.
- 32 Поняття та порядок складання проектного бюджету.
- 33 Розробка концепції проекту.

- 34 Світова практика організації фінансування інвестицій.
- 35 Сутність поняття "техніко-економічне обґрунтування проектів".
- 36 Структура виробничого плану.
- 37 Управління проектними ризиками.
- 38 Учасники проекту.
- 39 Фази проектного циклу.
- 40 Формування інвестиційного задуму (ідеї).
- 41 Характеристика внутрішнього середовища проекту.
- 42 Характеристика зовнішнього середовища проекту.
- 43 Характеристика організаційних структур проектів.
- 44 Характеристика показників ефективності проектів.
- 45 Цілі та завдання виробничого плану.